

Maanrakennusalan yrittäjien, maa-ainesten toimittajien ja traktoriyrittäjien sekä auto- ja konealan yrittäjien vaatimus

1815/10/2018

Kunnanhallitus 03.12.2018 § 241

Maanrakennusalan yrittäjien, maa-ainesten toimittajien ja traktoriyrittäjien sekä auto- ja konealan yrittäjien vaatimus on jätetty kuntaan elinkeinojen ja elinvoimaisuuden työryhmän kokouksessa 4.7.2018.

Vaatimus on seuraavansisältöinen:

"Me allekirjoittaneet maanrakennusalan yrittäjät, maa-ainesten toimittajat, traktoriyrittäjät ja muut auto- ja konealan yrittäjät vaadimme että Ranuan Kunta ja Ranuan Infra Oy alkaa kilpailuttaa avoimesti, tasapuolisesti ja hankintalain mukaan urakoita ja tuntitöitä mitä se toteuttaa.

2000-luvun alusta lähtien Ranuan Kunta ja Ranuan Vesihuolto Oy (nykyinen Ranuan Infra Oy) ei ole kilpailuttanut mitään ns. pienempiä töitä kuten traktori/pyöräkuormaajaita, tiettyjä maanrakennustöitä eikä varsinkaan vesi ja viemärirakentamisen töitä.

Kun asiasta on kysytty monen eri henkilön toimesta eri lähteistä niin vastaukset ovat olleet ympäripyöreitä. Vastaukset ovat olleet seuraavanlaisia: Ei ole kuulemma soveltuvaa kalustoa.... ei ole ammattitaitoa... näistä kumpikaan ei pidä paikkaansa ja näiden lausuntojen antajat tietävät sen itsekin.

Lisäksi varsinkin vesihuollon sekä maanrakennuspuolen töissä vedotaan hankintalakiin ettei niitä tarvitse kilpailuttaa kun työt ovat niin pieniä (jää alle kilpailutusrajan) ... yksittäisen työn osalta raja ei varmaankaan ylity mutta kun lasketaan koko vuoden työt niin raja paukkuu komeasti.

Eli vaadimme, että Ranuan Kunta ja kunnan omistama Ranuan Infra Oy alkaa kilpailuttamaan isommat urakat ja pienemmät tuntityöt tasapuolisesti ja avoimesti kaikkia alalla toimivia yrityksiä kohtaan.

M.Koukkula Ky
Risto Sämskilähti
Koneurakointi Antti Niemelä
Lapin Rajan Auto Huolto Ky
Jukka Hanhisuanto
Keijo Piittisjärvi
Vesa-Matti Koivisto
Jukka Ruonakoski
Matti Kuha
Jouko Taivalkoski

Marko Hanhisuanto
Seppo Hanhisuanto
Koneurakointi Tapani Koukkula Oy
Niemelä Ilkka T:MI
Kokkopeat Oy
Hannu Juotasniemi
Maanrakennus Koukkula Oy
Markku Mäntyjärvi"

Vaatimuksen esittäjät toivovat, että asia käsitellään kunnanhallituksen kokouksessa.

Asian valmisteluvaiheessa keskushallinto on pyytänyt kunnan tekniseltä osastolta, Ranuan Infra Oy:ltä ja Ranuan Seudun Matkailu Oy:ltä on vastauksia 15.8.2018 mennessä vaatimuksessa esitettyihin asioihin:

- 1) onko urakoita ja tuntitöitä kilpailutettu avoimesti, tasapuolisesti ja hankintalain mukaan?
- 2) miten on menetelty ns. pienemmissä töissä, maanrakennustöissä ja vesi- ja viemärirakentamisen töissä?
- 3) miten on menetelty ns. kansallisen kynnysarvon alittavissa hankinnoissa? Onko noudatettu kunnan yleisiä hankintaohjeita?
- 4) miten aiotaan menetellä jatkossa ja miten hankinnoissa pystytään turvaamaan yhdenvertainen, tasapuolinen ja syrjimätön kohtelu?

Tekninen lautakunta ja Ranuan Infra Oy:n hallitus ovat antaneet seuraavat selvitykset:

Tekninen lautakunta 21.8.2018 § 39:

Urakoitsijoiden kirjeessä mainitsema aikajakso, 2000-luvun alusta lähtien, on jo 18 vuoden mittainen aikajakso, johon mahtuu lakimuutoksia ja henkilöstömuutoksia sekä myös toimintatavoissa tapahtuneita muutoksia. Näin ollen on jälkikäteen vaikeaa tarkastella koko 18 vuoden ajanjaksona tapahtuneita kilpailutuksia suhteessa kulloinkin voimassa olleisiin lakeihin, hankintaohjeisiin ja toimintatapoihin.

1. Viimeisten vuosien aikana teknisellä osastolla urakoita ja tuntitöitä on kilpailutettu avoimesti, tasapuolisesti hankintalain ja kunnan hankintaohjeiden mukaisesti. Hankintojen kohteina on ollut kaavateiden kunnossapitoa, joka on kilpailutettu yhteistyössä Ely-keskuksen kanssa. Pihojen kunnossapidot ja likakaivojen tyhjennykset on kilpailutettu avoimesti koko konsernia koskevana. Kansallisen kynnysarvon alittavat hankinnat on kilpailutettu julkaisemalla asiakirjat kunnan kotisivuilla.

Suuret maanrakennushankkeet, kuten tierakennushankkeet, jotka ovat ylittäneet kansallisen hankintarajan, on kilpailutettu Hilmassa julkaistun ilmoituksen kautta.

2. Teknisellä osastolla on omina hankkeina ollut esimerkiksi kelkkareittien rakentamista ja rakennuspohjien massanvaihtoja. Nämä kansallisen kynnysarvon

alittavat työt on kilpailutettu rajoitetulla menettelyllä, jolloin tarjouspyyntö on lähetetty määrätulle joukolle toimittajia, jotka on arvioitu luotettaviksi ja toimituskykyisiksi suorittamaan kyseinen maanrakennusurakka. Tarjouspyynnöt on lähetetty kohteesta riippuen kolmesta kymmeneen alueella toimivalle yritykselle.

Vesi- ja viemärirakentaminen ei kuulu teknisen osaston tehtäviin ja näistä hankkeista vastaa nykyisin Ranuan Infra Oy.

3. Kansallisen kynnsarvon alittavissa hankinnoissa on noudatettu kunnan hankintaohjetta ja hankkeet on kilpailutettu joko avoimella menettelyllä tai rajoitetulla menettelyllä.

4. Pienissä, lyhytaikaisissa töissä hankinnat on suoritettu ns. suorahankintana. Kyseessä ovat lähinnä muutaman tunnin konetyöt sellaisissa lyhytaikaisissa konetöissä, joihin kunnalla ei ole omaa kalustoa. Kyseessä ovat lyhytaikaiset työt kuten esimerkiksi pihojen harjaus, lumien siirto ja tavaroiden siirto trukkipiikeillä. Nämä pienet tuntityöt tilataan kaluston ja saatavuuden mukaan lähialueen yrittäjiltä.

Alustavaa keskustelua on käyty siitä, että tekninen osasto pyytäisi yrittäjiltä vuositarjouksen tuntihinnoista, jolloin töihin kutsutaan listalla oleva halvin yrittäjä. Mikäli halvimman tuntihinnan antanut yrittäjä ei pääse paikalle, valitaan tarjouksista seuraavana oleva.

Ranuan Infra Oy:n hallitus 30.7.2018 § 56:

Ranuan Yrittäjät ry on jättänyt Ranuan kunnalle vaatimuksen kilpailuttamisesta Ranuan kunnassa ja Ranuan kunnan omistamassa Ranuan Infra Oy:ssä.

Vastaukset kuhunkin kysymykseen on lisätty välittömästi kysymyksen perään.

1. Onko urakoita ja tuntitöitä kilpailutettu avoimesti, tasapuolisesti ja hankintalain mukaan?

• Urakoita on kilpailutettu avoimesti, tasapuolisesti ja hankintalain mukaan? Hankintalaissa on olemassa useammanlaisia kilpailutusmuotoja, joista pääsääntöisesti käytetään ns. avointa menettelyä ja rajoitettua menettelyä. Urakoiden kilpailutus hankintalain kansallisen kynnsarvon (urakat 150 000 €) ylittävissä hankinnoissa on tehtävä julkisten hankintojen ilmoituskanavalla Hilmassa tehtävällä ilmoituksella.

Pienemmissä hankinnoissa ilmoitus voidaan tehdä esimerkiksi paikallislehdessä, kotisivuilla tai muulla tarkoitukseen sopivalla tavalla, myös suorana tarjouspyyntönä useammalle toimittajalle. Rajoitetussa menettelyssä voidaan rajoittaa tarjoajien määrää. Kiireellisissä hankinnoissa voidaan kilpailutus ohittaa tiettyjen hankintalain periaatteiden mukaisesti. Ranuan Infra Oy:ssä on hankinnat kilpailutettu kynnsarvon ylittävien hankkeiden osalta ilmoituksella Hilmassa, myös kansallisen kynnsarvon alittavista hankinnoista on osa kilpailutettu

ilmoituksella Hilmassa.

2. Miten on menetelty ns. pienemmissä töissä, maanrakennustöissä ja vesi- ja viemärirakentamisen töissä?

Pienempien hankkeiden osalta on pääsääntöisesti pyydetty hintatarjouksia useammalta paikalliselta toimittajalta markkinakartoituksen perusteella. Valinta tarjouksien pyynnöstä on tehty huomioiden urakoitsijoiden työtilanne, kalusto, koulutus ja kokemus vastaavista töistä. Ranuan Infra Oy:tä edeltävien yhtiöiden osalta Ranuan Infra Oy:n nykyjohdolla ei ole kattavaa tietoa kaikkien hankkeiden urakoitsijavalinnoista. Etenkin työskentely puhtaan veden kanssa edellyttää tietynlaista osaamista ja koulutusta, jotta asiakkaiden turvallisuus ja toimitetun veden laatu voidaan turvata kaikissa olosuhteissa.

Paikalliset maarakennusalan yrittäjät eivät ole olleet Ranuan Infra Oy:öön yhteydessä edellä olevien vaatimusten todentamiseksi, aiemmista yhteydenotoista ei nykyisellä johdolla ole tietoa. Vesi- ja viemärirakentamisen töissä on lisäksi huomioitu mm. Vesityökortin ja alan koulutuksen tuoma etu Ranuan Infra Oy:lle. Ranuan Infra Oy:ssä on ainoastaan kaksi henkilöä, jotka pystyvät valvomaan ja yksi henkilö, joka pystyy tekemään vesijohto- ja viemäritöissä tarvittavia asennuksia. Mikäli urakoitsijalla ei ole olemassa vaadittavaa koulutusta, kokemusta ja vaadittavia työosaamista osoittavia ns. työtaitokortteja sitoo työmaa myös toisen tai molemmat edellä mainituista henkilöistä kokoaikaisesti työmaalle, jolloin kokonaistaloudellisesti edullisimmaksi tulee urakoitsija, jolla eo. asiat ovat kunnossa.

3. Miten on menetelty ns. kansallisen kynnsarvon alittavissa hankinnoissa? Onko noudatettu kunnan yleisiä hankintaohjeita?

Kunnan yleisiä hankintaohjeita on noudatettu. Suoria tilauksia ilman minkäänlaisia kilpailutusta on tehty ainoastaan puhtaan veden jakeluun liittyvissä töissä, jotka ovat usein myös niin sanottuja kiireellisiä töitä. Pääsääntöisesti on kysytty hinta kahdelta-kolmelta toimittajalta, samalla on tehty suullinen markkinakartoitus liittyen työn aikatauluun ja mahdollisuuteen tehdä työ sovitussa aikataulussa. Hankinnat ovat perustuneet työsuorituksen kokonaisedullisuuteen, jossa hinnan lisäksi on arvioitu myös muiden asioiden, esimerkiksi kaluston, vaikutus työn kokonaishintaan.

4. Miten aiotaan menetellä jatkossa ja miten hankinnoissa pystytään turvaamaan yhdenvertainen, tasapuolinen ja syrjimätön kohtelu?

Hankkeet kilpailutetaan jatkossakin hankintalain ja kunnan hankintaohjeen mukaisesti. Pyritään mahdollisuuksien mukaan julkaisemaan hankkeista tarjouspyyntöjä myös Ranuan Infra Oy:n kotisivuilla ja vähentämään suoraan toimittajilta kysyttävien töiden osuutta. Tarjouspyynnöissä tullaan edelleen vaatimaan työn mukaan tietynlainen osaaminen, koulutus ja vaadittavat työtaitokortit, kuten Vesityökortti, Tularityökortti, Tieturvakortti ja muut vastaavat viranomaisvaatimusten mukaiset todistukset.

Tarjouspyynnöt tehdään myös jatkossa niin, että huomioidaan Ranuan Infra Oy:n etu hinnan, työsuorituksen laadun, aikataulun ja asiakasturvallisuuden kannalta. Lumityöt ja muut vastaavat toistuvat työt on osittain kilpailutettu yhdessä kunnan kanssa. Työt kilpailutetaan jatkossa samanaikaisesti joko yksin tai yhdessä kunnan teknisen toimen kanssa, kun nykyiset sopimukset eo. toista päättyvät.

Ranuan Infra Oy toivoo, että paikalliset yrittäjät olisivat yhteydessä yhtiöön, jotta yhtiössä syntyisi parempi käsitys paikallisten yrittäjien koulutuksesta ja kalustosta kiireellisten töiden paremman jakautumisen varmistamiseksi.

Kunnanhallitus 3.12.2018 § 246

Valtuuston 19.11.2018 hyväksymän kuntastrategian 2019 - 2030 mukaan kuntakonsernin hankintaosaamista vahvistetaan ja hankintoja ohjataan uusia työpaikkoja ja yrityksiä sekä kestäväää kehitystä ja elinkaariratkaisuja mahdollistavaan suuntaan.

Valtuuston päätöksen mukaisesti kunnan hankintaohjeet (kynnysarvon ylittävät hankinnat ja pienhankinnat) ja sisäisen valvonnan ohjeet päivitetään vuonna 2019.

Kuntakonserni on hankkinut julkisen sektorin sähköisen Cloudia -kilpailutusjärjestelmän, jonka avulla kunta ja tytäryhteisöt hoitavat koko kilpailutusprosessin alusta loppuun sisältäen Hilma-integraation, rakenteisen ESPD:n, hankinnan kohteiden ja kelpoisuusehtojen joustavan määrittelyn, automaattisen pisteytyksen sekä vertailutaulukon. Hankintakokonaisuuteen sisältyvät myös Cloudia kevennetty kilpailutus ja pienhankinta sekä Cloudia tilaajavastuutietojen tarkistusliittymä. Tarjouspyynnöt julkaistaan tarjoajille sähköisessä toimittajaportaalissa. Toimittajat jättävät portaalissa tarjouksen. Järjestelmä on toimittajille ilmainen.

Päätösehdotus: Kunnanhallitus merkitsee tietoonsa saatetuiksi maanrakennusalan yrittäjien, maa-ainesten toimittajien, traktoriyrittäjien ja auto- ja konealan yrittäjien vaatimuksen sekä kunnan teknisen lautakunnan ja Ranuan Infra Oy:n vastineet.

Kunnanhallitus toteaa, että hankintaohjeet uusitaan talousarviovuoden 2019 alussa ja kilpailuttamista helpottava Cloudia -järjestelmä otetaan käyttöön 12.12.2018 alkaen.

Samalla kunnanhallitus päättää, että kuntakonsernissa tullaan jatkossa painottamaan hankintalain säännösten ja kunnan hankintaohjeiden noudattamista, jotta hankintamenettelyn osallistujien ja muiden toimittajien tasapuolinen ja syrjimätön kohtelu toteutuu.

Päätös: Hyväksyttiin yksimielisesti.

Lisätietoja asiasta antaa:
kunnanjohtaja Sirpa Hakala
puh. 040 539 4293, etunimi.sukunimi@ranua.fi